

Advent

Advent je začátek liturgického, neboli církevního roku, období čtyř neděl před Vánoci. Lidé v tuto dobu radostně očekávají Vánoce a příchod spasitele. Vždyť i samotný název pochází z latinského slova adventus, které znamená „příchod“. Je to doba rozjímání a dobročinnosti. Dříve to byla také doba postní, kdy byly zakázány zábavy, tanec i zpěv. Adventní půst zahrnoval i zákaz jíst maso, povoleno bylo pouze rybí. Toto postní období končilo s východem první hvězdy na Štědrý den. Dnes je toto období zasvěceno spíše přípravě na Vánoce, nakupování dárků, pečení cukroví, úklidu a výzdobě domovů adventními dekoracemi.

Český advent a vánoční trhy

Pro mnoho Čechů je období adventu magickým časem, provoněným skořicí, vanilkou a svařeným vínem. Ve větších městech začínají Vánoční trhy, které jsou se svojí nezaměnitelnou atmosférou nejdelšími trhy v roce. Ve stáncích můžete nakoupit mnoho krásných dárků pro své blízké. Ručně pletené šály, čepice i rukavice s pestrými vzory, domácí mýdla, svíčky, keramiku, proutěné zboží, dřevěné i plyšové hračky. K vidění jsou zde ukázky tradičních řemesel. Přímo před vašimi zraky rytec vyryje vámi vybraný nápis či obrázek do skleněných sklenic a džbánů, a kovář zase uková podkovičku pro štěstí. V jiných stáncích můžete ochutnat čerstvě pražené oříšky, smažené bramborové spirálky, langoše, bramborové placky tzv. lokše a mnoho jiných krajových specialit. Lidé se na trzích rádi scházejí, zastavují se na teplý svařák či medovinu a debatují. První adventní neděli se také ve městech slavnostně rozsvěcují vánoční stromky.

Zvyky a tradice

S adventním obdobím v České republice je také spojeno spoustu zvyků a tradic, které se s menšími obměnami drží dodnes.

Adventní věnec

Nejrozšířenější tradicí je adventní věnec, který nechybí v žádné domácnosti. Lidé si ho často vyrábějí samy z větviček jehličí a zdobí ho šiškami, jeřabinami, mašlemi a jinými drobnostmi. Nedílnou součástí věnce jsou pak čtyři svíčky, které se postupně zapalují každou adventní neděli. Na první adventní neděli se zapaluje první fialová svíčka, tzv. svíce proroků. Druhou adventní neděli zapalujeme druhou fialovou svíčku, tzv. svíci betlémskou. Třetí adventní neděli zapalujeme třetí adventní svíčku, která je růžová, tzv. pastýřská svíce. A na čtvrtou adventní neděli se zapaluje poslední čtvrtá fialová svíčka, tzv. andělská svíce. Konec adventu pak představuje západ slunce na Štědrý večer, tedy 24. prosince. Jednotlivé adventní neděle se také označují jako železná, bronzová, stříbrná a zlatá.

Adventní kalendář

Také adventní kalendář je jednou z dlouholetých tradic. Původně to byla vyřezávaná umělecká díla, v nichž děti nacházeli poschovávané verše z bible nebo obrázky. Dnes kalendář obsahuje nejčastěji čokoládu nebo bonbony a usnadňuje dětem čekání na Štědrý den. Tento adventní kalendář nezahrnuje celé adventní období, ale tradičně začíná 1. prosince a odpočítává dny do Vánoc.

Sv. Barbora

Pro svobodné dívky je tento svátek oblíbenou tradicí. V den sv. Barbory, tedy 4. prosince svobodné dívky trhají třešňové větvičky a dávají je do vázy. Jestliže větvička na Štědrý den vykvete, dívka se do roka vdá.

Sv. Lucie

Sv. Lucie je patronkou švadlen a přadlen. Na tento den musely ženy zrušit veškeré práce jako předení a tkaní. Jestliže zákaz některá hospodyně neuposlechla, Lucie ji potrestala zacucháním

a zničením příze.

Další pověst praví o obchůzkách Lucií, které u sebe nosily nůž a strašily děti, že jim rozpárou břicho a naplní ho kroupami, pokud se na advent nepostí.

Český lid považoval Lucii za ochránkyni před čarodějnicemi. Na Slezsku se každý den odložilo stranou jedno polínko a pak se ze všech udělal oheň, který měl ochránit hospodářství před zlými mocemi. A když si hospodář v tento den vyrobil stoličku a v místě suku udělal otvor, mohl jím o mši na Boží hod rozeznat v kostele čarodějnici.

Lucie je také považována za symbol čistoty, proto se na její svátek často plánoval vánoční úklid.

Na sv. Lucii se praví i jedno staré přísloví „Lucie, noci upije a dni nepřidá“

K české tradici také neodmyslitelně patří **adventní písně**, kterých má Česká republika opravdu výjimečný počet. Uplatňují se zejména při mších. Ryze českou tradicí jsou pak tzv. roráty. Jedná se o velmi časně ranní mše doprovázené zpěvem právě tradičních adventních písní. Tyto mše se konaly ještě za tmy a byla během nich zdůrazňována důležitost světla, které má přijít s narozením Ježíše Krista.

Kromě Barborek, Lucie a Mikuláše (o kterém samostatně pojednáváme v jiném článku) byste mohli v adventním čase potkat i jiné masky. Např. Ambrož lákal děti na poházené pamlsky a pak je honil s metlou okolo kostela. Ometačka zase nemluvila, jen březovou metlou třikrát ometla plotnu a za malou výslužku jí požehnala.